

ГОТУЙСЯ

„ГОТУЙСЬ”

Журнал пластового нозацтва
“NOTUJS” — MAGAZINE
for Ukrainian Children

Видав Голозна Пластова Булава

Редагує Колегія:

пл. сен. Леся Храплива,

ст. пл. Світлана Луцька,

ст. пл. Іриней Юрчук

Адреса Редакції:

LESIA CHRAPLYWA

158 East 7th St., Apt. 3A

New York 10009, New York

Адмініструє

Крайова Пластова Старшина
на ЗДА.

Адреса Адміністрації:

“P L A S T” Inc.

New York 10003, N. Y.

140-142 Second Avenue

Обкладинка роботи
Оксани Борис

З М І С Т :

Вуйко Іван — Оксана Тарнавська:

Візьми, Маріс, нас в опіку (пісня) 1

„Готуйсь” проводить розпитування 2

Новацька книгозбірня 5

Вишеньки 6

Ростик і Костик 10

„Готуйсь” іде в школу 16

Олівчик й крейдка 19

Братчик Денис:

Ляльчина хатка 20

Річна передплата в ЗДА — \$ 2.50, в Канаді — \$ 2.75. Новачки та новачки складають її на руки виховників, самотники та неновачки пересилають просто до Адміністрації. Ціна одного числа 25 центів в ЗДА, 30 центів в Канаді.

Мал. Оксана Борис

ЧИ ВИ ВЖЕ ЩАДИТЕ ГРОШІ НА ПЕРЕДПЛАТУ
„ГОТУЙСЬ” ЗА 1965 РІК?

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Ч. 8 (99)

Жовтень

1964

ВІЗЬМИ, МАРІЄ НАС В ОПІКУ

Слова: Вуйко Іван, музика: Оксана Тарнавська

Мал. Ніна Мудрик-Мрищ

Музична партитура з українськими текстами:

Бла - го - сло - вни - на і Пре - чис - та Ца - ри - це не - ба
і зем - лі , То бі мо - лит - ву ци - ру, чис - ту спі -
ва - ють сер - день - ка ма - лі , спі - ва - ють сер - день -
ка ма - лі

ВІЗЬМИ, МАРІЄ НАС В ОПІКУ

(Дальші слова)

Прийми її, Свята і Красна,
Ти — скарбе ласки і чеснот,
Як зірка рання, сонце ясне,
З надземних сяєш Ти висот.

Радіє вся земля Тобою,
Святі, янголи в небесах,
І Ти всещедрою рукою
Предивні твориш чудеса.

Тобі хвалу складають зорі
І в лузі квіти запашні,
Помічнице в нещасті, горі,
І радосте в понурі дні.

Тебе славить будем до віку,
Тобі жертвуємо любов.
Візьми, Маріє, нас в опіку —
Прийми під Твій Святий Покров.

„ГОТУЙСЬ” ПРОВОДИТЬ РОЗПИТУВАННЯ

На майдані поміж вулицями „П” та 23-ою, в столиці Америки, Вашингтоні, стало вже темніти. Люди поволі розійшлися і тільки стояв самотній, високо, поміж коронами дерев — бронзовий пам’ятник Тарасові Шевченкові. Цей пам’ятник відкрили саме того великого дня, 27 червня 1964 р. Біля нього зібралися десятки тисяч українців з усього вільного світу. Там довго лунали пісні та промови. Але тепер, під вечір, вже все покінчилося. В місті, в найкращій столичній залі відбувався концерт в честь Тараса Шевченка. А молодь окремо вшановувала Кобзаря своїми виступами на великій спортивній арені. Туди люди порозходилися і майдан спорожнів.

Цієї саме хвилини дожидав „Готуйсь”. Він приїхав з Нью Йорку до Вашингтону разом з багатьома молодими і старшими українцями. Приглядався, як гарно маршували пластуни го-

ловними вулицями міста, як маршували теж і інші молодечі організації, як гарно виглядали вони всі у своїх одностроях, і як за ними маршували тисячі й тисячі дорослих — а так багато поміж ними в барвистих українських одягах та в вишивках.

Особливо ж радів „Готуйсь”, що поміж приявними побачив так багато новацтва. Новаки й новачки теж приїхали на це свято — зі своїми батьками. „Готуйсь” вітав своїх читачів новацьким привітом, де лиш побачив. Та не лиш того він приїхав аж до Вашингтону. Він хотів скористати з цієї нагоди та провести розпитування з пам’ятником Тараса Шевченка. Так, як не раз вже проводив різні розпитування та містив їх на своїх сторінках для всього новацтва.

Отже тепер, коли на майдані стало тихо й темнувато, „Готуйсь” підійшов до пам’ятника та підняв зір високо вгору, щоб

Новак стоїть вірно на сторожі слова Тараса Шевченка. Табір новаків „Малі Уєсуси” на Вовчий Тропі в Америці цього року. А чи знаєте, з якого вірша Тараса Шевченка взяті ці слова, що на таблиці біля воріт?

могли глянути просто в очі високому пам'ятникові.

— Привіт Тобі, Батьку Тарасе! — промовив чемно, як годиться.

І на радість „Готуйсеві” почувся справді лагідний, але сильний голос:

— Привіт тобі, сину! Хоч не бачу тебе добре там внизу, але чую, що говориш ти тією мовою, „... що мати співала, Як малого сповивала, З малим розмозляла...”

То видно, що ти земляк мені!
„Готуйсь”: Так, наш Кобзарю!

Я журналик українського пластового новацтва. Я знаю, що Ти любиш дітей, бо навіть склав для них перший український буквар. То й я, хоч дуже маленький, хочу робити те саме: несу українське слово українським дітям в чужині.

Тарас Шевченко: Добре робиш! Українське слово — це найбільший скарб. Пам'ятаєш — я сказав: „Я на сторожі коло них поставлю слово!”

„Готуйсь”: О так, я знаю. Це з „Одинадцятого Псалма Давидового”. І я знаю, що коли укра-

їнські діти будуть говорити та читати українською мовою, тоді ніколи не забудуть своєї Матері-України. А Ти ж нам казав: „Хто Матір забуває, того Бог карає”!

Тарас Шевченко: Бачу, ти добре вчитувався в мої писання!

„Готуйсь”: А звичайно, що так! І я і мої читачі знаємо Тебе дуже добре. Недавно одна новачка вивчила була більше, як тисячу рядків твоїх віршів. А були такі новачки, що для вшанування Твоїх роковин прочитували українські книжки — цілими тисячами сторінок.

Тарас Шевченко: Аж тепер я бачу, що й тут, у далекій землі я не буду стояти самотою!

„Готуйсь”: А хіба ж Ти боявся, що тут сам останешся?

Тарас Шевченко: Та якби тобі це сказати? Трохи якось ніяково було. За мого життя довелося мені більше проживати на чужині на Литві, в Польщі, в Московщині, в далекому Казахстані, як на рідній землі. Та й тепер якось прикро оставатися навек поміж чужими, хоч і доприми людьми...

„Готуйсь”: Цього Тобі не слід боятися! Ти ж бачив сьогодні тисячі правдивих українців кругом себе. А навіть, коли вже всі розїдуться та розійдуться, Ти будеш нас завжди бачити зі свого високого каменя. Будеш бачити, як кожний із нас працює, щоб якнайшвидше настав в Україні той час, коли то —

„Врага не буде супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люди на землі...”

— „Готуйся, Готуйся!” — залунав нараз бадьорий голос. — Де це ти подіваєшся? Там, на арені, пластунки виводять такі прегарні хороводи, а я мушу вганяти за тобою по всьому Вашингтоні!

Це був старший брат „Готуйся”, журнал пластового юнацтва „Юнак”. Він надбіг 23-ою вулицею схвильований та задиханий.

— До побачення, Батьку Тарасе! — вспів тільки сказати „Готуйсь”. — Я ще не раз віздаю Тебе, я і моє новацтво!

А тоді подав дружньо руку „Юнакові” і обидва побігли до найближчої таксівки, щоб якнайшвидше бути знов поміж українською молоддю.

**ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ!
СКІЛЬКИ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК ВИ ПРОЧИТАЛИ
ЦЬОГО МІСЯЦЯ?**

НОВАЦЬКА КНИГОЗБІРНЯ

Була книжка на полиці.
Сумувала, бо сама:
Новачок в рої багаті,
А книжок у них нема.

Зашуміло жовте листя,
Бо у жовтні жовкне лист.
Новачки зі сестричками
У домівці всі зійшлись.

Що вони там говорили,
Їх це тайна, годі знать!
Та за тиждень у домівку
З книжечками всі біжать.

Була книжка на полиці.
Не тужила, бо в гурті:
Там книжок і не злічити —
І тоненькі, і товсті...

А коли прийшла субота,
Сходини кінчав вже рій,
Новачки книжки хапали:
То по дві, то по одній.

Було тихо у домівці,
Шелестіли лиш картки.
Книжечки, ще й українські
Там читали новачки.

Довго книжку пам'ятали,
Як додому розійшлись.
Мріяв казку з новачками
Місяць жовтень - жовтий лист.

Мал. Л. Бакович

Вишні

Леся Храплива

Малюнки
Марти Штинди

Ігор і Ірця повернулися з табору просто на хутір. В таборі було добре, та й на хуторі не погано. В таборі були братчики й сестрички, а на хуторі Мама, дядько, тітка і їх син, юнак Левко, що саме повернувся з водного табору. В таборі грали такі різні цікаві гри і влаштовували змагання, а тут весь день бігали, купалися та гралися з собакою Бровком. Бровко нікого не кусав, а якщо навіть вкусив, то це не боліло. В таборі був смачний і здоровий „фас”, а тут попри сніданки, обіди й вечері були ще й вишні на деревах у садку. Ой, вишні, такі червоні, великі й солодкі, а так багато їх на кожній гілці, що аж треба було підпирати гилляки колами, щоб не ламалися. І було подостатком тих вишень на полумиску, скільки разів засідали до столу. Тітка з Мамою робили вареники, пекли коржики та смажили варення на зиму. І не лиш Ігор з Іркою, але й великий Левко і всі старші мали уста та руки червоні, неначе індіани.

Тато приїздив до них на кожний кінець тижня в п'ятницю вечором і всі дуже його вижидали.

І ось однієї п'ятниці, коли Тато приїхав, на столі в гостинній по-явився лист. Не такий звичайний лист, що їх Тато привозив цілими скиртами щотижня, разом з українськими часописами. Коверта була інша, поштові значки інші, навіть адреса написана якимсь таким фіолетним чорнилом. Всі старші довго перешіптувалися та передвали листа з рук до рук, аж врешті при сніданку в суботу показали дітям світлину. Там стояло двоє дітей, може таких, як Ірка й Ігор, але їх личок не можна було розпізнати, так були позавивані в хутрянні шапки та кожушки. Біля них собака, завбільшки, як Бровко, тільки кудлатіший. А за ними якась хатка — не хатка. Подібна до того куреня, що його збудував у таборі Ігорів рій у своїй криївці.

Ігор та Ірка хотіли все зразу знати; їм пояснили, що ця світ-

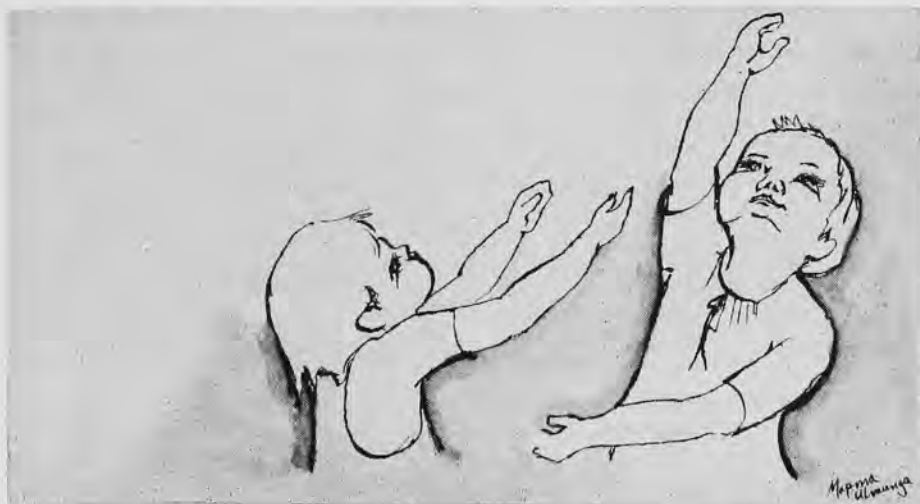
лина прийшла в листі від тітки, здалека, бо аж з Сибіру. Туди большевики вивезли були дядька й тітку, Мамину сестру за те, що вони любили Україну. І навіть тепер, коли вже покінчився час їх кари, їм не дозволили повертатися в Україну, а казали залишитися там, на півночі. А ці їх діти — Івась та Іня приходяться Ігореві й Ірці братом і сестрою у других. Живуть у цій хатці, що за ними, а щоб доїхати у школу, запрягають у санки собаку Гривка (про це написано в листі). Бо там весь рік зимно та паде сніг. А зимою триває кілька місяців ніч і сонце зовсім не показується. І ще пише тітка, як вбого та зле їм там жити, і тому зараз після сніданку Мама з тіткою їдуть у сусіднє містечко, щоб закупити всякого добра та приготувити посылку, а Тато візьме її з собою у місто та там надасть.

І повернулися після обіду з повним багажником тканин, теплих хусток та одягу, навіть коробку на це все придбали, велику й міцну. Ігорко й Ірка зустріли їх зараз на ганку. В руках держали всі свої книжечки, чистенько оправлені в папір. Всі „ослячі вушка” на картках були гладенько випростувані, а наддерті картки рівно позаліплювані.

— Ми приготували ці книжки, щоб передати Івасеві й Іні! — заявив Ігорко поважно. Левко розсміявся вголос, бо він думає, що коли він старший, то йому все вільно.

— Ото гарно вибрали! „Михайлик”, „Слава не поляже”, „Син України”! Таж ці всі книжки большевики зразу забрали б при обшуку, ще й покарали б знов тітку й дядька, що до них „контрреволюція” приходять!

Ірусі нависли вже сльози на

віях, а Ігор штовхнув її ліктем (на цей раз дуже тільки легенько!) та шепнув:

— Ходи, я ж тобі казав, що буде краще так, як я видумав! — І потягнув її за руку в сад.

Батьки та дядьки зайнялися списуванням та складанням усього, що мали посилати. То й не цікавилися, що діти роблять, аж поки почули в саду такий лоскіт та крик, що миттю схопилися на рівні ноги та стрімголов побігли в сад. І було чого поспішати!

Побачили, що найбільша гия з великої вишні лежала зламана на траві, на ній перевернена драбина, а під цим усім — придушений Ігорко. Ірка, як стояла біля кошика з вишнями, так аж сіла в нього з переляку і тільки стиха похлипувала. А Бровко бігав довкруги і гавкав, немов просив рятунку.

Всі кинулися рятувати Ігоря, а Левко метнувся в хату, телефонувати по лікаря. І справді незабаром затрубіло під хатою лікареве авто. На щастя виявилось, що Ігорко цілий, тільки добре подрапаний та потовчений.

І тільки тоді, коли Ігорко заснув у ліжку, обмащений мастями та обліплений плястрами, а Ірчина суконка, випрана з вишневого соку, повисла на мотузку, почалося допитування.

Ірка зразу призналася, що Ігорко хотів нарвати вишень, щоб послати Івасеві й Іні. Він казав, що коли там так зимно, то вишень певно нема, а вони такі смачні, і без них вакації не були б вакації!

Левко хотів вже знов сміятися, але Тато не дозволив:

— Я вас розумію, що ви теж хотіли щось послати сестрі й братові. І хотіли, щоб їм дісталось те, що вам найлюбіше. Та чи подумали ви, що поки посилка дійде, вишні давно вже зіпсуються та ще й пошкодять все інше, що в посилці?

Ірка закліпала очима зі здивування, що це досі не прийшло їй на гадку, а Тато продовжував:

— Та коли ви хочете допомогти братові і сестрі, то й це можливе: коли будете пильно вчитися та новакувати, то колись допоможете визволити Україну від большевиків, а тоді і Івась і Іня зможуть повернутися в Україну. І ми всі теж. А там же вишні — найкращі у світі. Ти навіть знаєш пісеньку про них, правда?

Ірця витерла хусточкою носик і почала несміливо наспівувати „Садок вишневий” Тараса Шевченка. Всі стали підтягати за нею, навіть Левко, тільки так тихесенько, щоб не збудити Ігорка. І вже все було добре...

ГОТУЙСЬ
ГОВОРИТЬ
ДО СВОЇХ
ЧИТАЧІВ

Давно вже не гуторив я з Вами — аж тепер прийшла до цього особлива нагода. Знаєте, яка? Ось погляньте тільки на число на моїй обгортці. На те, що в дужках, бо воно вказує, яке це моє число від того часу, як я почав виходити. Тут воно „99”, правда? Отже, чергове, листопадове, буде вже „100”! Так, це буде моє соте число! Це так, якби мої уродини. Ви всі святкуєте врочисто Ваші іменини та уродини, як теж іменини Ваших Батьків, братів та сестер. Чи не думаєте, що й мені буде мило, коли Ви, мої Читачі, відзначите якомсь мої уродини? Ви ж моя найближча та найлюбіша рідня!

Та це, мабуть, Ви знаєте, що не хочу я ні торта зі свічками, ні навіть такої гілки з цукерками, як дістаете Ви в новацькому таборі, коли на той час припадуть Ваші уродини. Коли схочете мені заспівати на сходинах „Многая літа”, то й добре, але це теж не обов’язково.

Маю зате до Вас інше прохання: як знаєте, тепер вже місяць жовтень, і до кінця цього, 1964 року, вже дуже недалеко. А з кінцем року час відновити пе-

редплати на мене, щоб міг я приходити до Вас кожного місяця і на другий рік. Коли, отже, хочете справити мені яку уродино-ву несподіванку, заплатіть якнайшвидше передплати за мене на руки Ваших Сестричок чи Братчиків. Коли зараз заплатите, зробіте цим приємність не лиш мені, але й собі. Бо чим швидше заплатите, то більше нового й цікавого зможу приносити Вам на другий рік. І Ви будете цьому раді!

Коли ж прийдеться Вам просяти у Ваших Батьків грошей на передплати, покажіть їм цей зелений друкований листок, що його знайдете в цьому числі. Це лист від мене до Ваших Батьків, щоб знали, чому й навіщо треба платити.

Отже, замикаю зараз очі і жду, що покличете мене, щоб я побачив несподіванку, яку Ви мені приготували!

Ваш „Готуйсь”

РОСТИК і КОСТИК

Мал. Ірка Савойка

(Продовження)

— Чували, дідусю, чували, — відповів Костик. — Тільки де можна було б нам його побачити?

Та тут Ростик штовхнув його в бік зовсім не по-новацьки та прошипів:

— А ти ж обіцяв їхати зо мною в Острог!

Костик не віддав йому поштовху, тільки для безпеки відсунувся аж у сам куток авта та шепнув:

— Вже й так запізно, а хіба ж можна не побачити самого гетьмана Хмельницького?¹⁾

Дід не дуже слухав, про що хлопці перешіптувалися, а далі став провадити своє:

— А побачити — то й не важко. Ось перевезу вас своїм човном через Дніпро, разом з моїми внуками, а далі сядете разом з ними на коней та поїдете у Переяслав. Там тепер велика рада, то й сам ясновельможний на ній буде!

— Ой, Боже, переяславська рада!²⁾ — аж застогнав Костик. — Везіть, везіть нас якнайшвидше, дідусю!

— Та везу вже, везу, — заметушився дідусь і попрямував до свого куреня, маленької хатки під очеретяною³⁾ стріхою. Хлопці спершу були навіть не завважи-

ли її серед високої трави. Дідусь відчинив скрипучі двері і гукнув у хату. Вмить вийшли з неї два молоді козаки в червоних жупанах, з шаблями при боці та гаківницями⁴⁾ на плечах.

— Оце вам мої внуки, Тиміш та Федір Карасенки, ясновельможного пана гетьмана джури! — представив дідусь. — А батько їх, Самійло Карась, так і наложив головою під Берестечком⁵⁾ . . . — Дідусь стер з очей сльозу та говорив далі вже спокійно, мов і нічого не сталося:

— А це бачите, діти мої, гості з далекої землі. Хочуть дістатися з вами в Переяслав до ясновельможного. Візьмете їх із собою?

— Що ж, коли вони в Бога вірують та закон козацький шанують, то візьмемо! Тільки будь ласка, поспішайте, дідусю, бо коли не приїдемо на час до ясновельможного, буде ж нам, буде! Він страх не любить, коли хто його не слухається!

Не встигли Ростик з Костиком відповісти, що і в Бога вірують і закон шанують, як дід вже потупцював до річки та приплив до берега човном, що стояв оподалік поміж очеретами.

— Сідайте, хлопці, та й свого човника беріть, якщо він сам пливати не вміє! — зажартував.

А коли виплили на широке плесо, Костик сіпнув брата за рукав:

— Ти знаєш, Ростю, де ми?

— На Дніпрі, як казав дідусь.
— відповів Ростик.

— А ти знаєш, що буде, коли ми розкажемо на сходинах, як ми плили Дніпром? Тож навіть наш братчик ніколи ним не пливав! Або пожди, я ще знаю, що я зроблю: наберу у плящину води з Дніпра і привезу усім питися. Мені навіть здається, що бачу у нашому авті плящину!

І Костик порачкував дном човна та став добиратися до сховку в авті, біля керівниці.

— Гей ви, пуцьвіріньки⁴⁾ перестаньте там вовтузитися, а то ще човен перевернете! — загрозив дід, та не вспів ще й докінчити, як Костик справді надто перехилився, поховзнувся на мокрому дні і шубовсьнув у воду!

Спершу стало йому зимно, мокро і лячно, але Костик зараз згадав, як братчик учив їх пливати і став бити щосили руками та ногами. Та як тільки почув, що вже держиться на воді і певно не потоне, побачив біля себе Федора, що вискочив за ним із човна. Дід завернув одним веслом так, що вони обидва схопилися за берег і миттю вже знов сиділи в середині та сміялися вголос. Тільки вода стікала з них цюрком.

— Ось маєш, чого хотів! — передразнював Костика Ростик. —

Не лиш води набрав, але ще й скупався у Дніпрі!

— А ти, сину, таки лепсько пливаєш! — похвалив Костика дід. — Мій Федір тільки даром свій жупан састовий⁷⁾ скупав!

— На те маю і вміість „Чорноморця“! — відповів гордо Костик та показав свою відзначку.

— Хоч як пливи, а в Чорне море не скоро доберешся! — провадив своє дід. — А я то колись так пливав байдаками, аж у саму Кафу⁸⁾ з ясновельможним паном гетьманом Конашевичем-Сагайдачним⁹⁾ . . .

Причалили до другого берега. Тиміш свиснув і з степену причв'ядали три коні.

— На кожному сядемо ми та візьмемо по хлопцеві перед собою, — міркував Тиміш. А ваш човник всадимо хіба на Буланого — він швидше повезе!

Дід поблагословив їх усїх, сіли на коней і рушили швидко, мов стріла. Федір розпочав пісню:

— „Гей, не дивуйтесь добрії люди”...

— Що в Україні постало... — підтягнули Ростик з Костиком.

— А ви хіба теж цю пісню знаєте?! — здивувався Тиміш.

— Ми знаємо багато козацьких пісень, бо були в таборі „Малі запорожці”! — відповів Ростик. І далі всі разом співали, аж луна котилася степом.

Так їхали цілий день, ніччю теж не спочивали, бо місяць світив ясно, а над ранком станули у Переяславі. В місті видно було великий рух: дзвонили дзвони, метушилися люди, іржали коні, скрипіли вози. Тиміш та Федір швидко зустріли знайомих козаків та стали допитуватися, що сталося.

— Зле, дуже зло! — відповів молодий козак, у такому ж жупані, як Карасенки. — Наступають з усіх сторін вороги, так що ясновельможний мусів з москалями союз заключити. Ось саме пішов у собор з усією старшиною, присягати Москві...

— Федоре, Тимоше, б'жім якнайшвидше, поки ще не пізно! — став благати Костик.

Хотіли підігнати коней, але не-

легко було пропкатися поміж юрбою. Люди хвилювалися і гомоніли поміж собою:

— Чули вже? Московський посол не хотів присягати за свого царя на вірність гетьманові!

— Казав, що його цар такий великий, що не буде присягати нікому! А наш ясновельможний хіба не великий?!

— А всеодно мусітиме присягнути на вірність цареві! — говорили люди з тривоною.

Перед собором Костик так блистро скочив з коня, що трохи „козла” не перевернув. І зразу погнався в головні ворота, так, що Ростик ледве наздогнав його.

В соборі горіли свічі, блистіло золото на іконах та на священничих ризах. Пахло кадило. По один бік церкви стояли чубаті козацькі старшини, по другому бородаті москалі у важких шубах.

Гетьман саме підходив до тетраподу, де владика держав велике, золотом коване Євангеліє. Костик, не зупиняючись, підбіг до гетьмана та вхопив полу його оксамитної киреї:

— Пане гетьмане, ясновельможний пане гетьмане! — зарепетував на всю церкву. — Не присягайте москалям! Я живу триста років пізніше, а ми ще й досі караємося за ваш союз з Москвою!

Всі стрепенулися, настала метушня. Навіть сам гетьман пристанув і поглянув грізним оком

на Костика. А москалі розлютилися не на жарти.

— Сволоч¹⁰⁾, щенята хахлацькі! — заревів найстарший з них і вмить блиснула над головами хлопців московська шабля. Та рівночасно якісь дві дужі руки схопили їх ззаду за коміри, підняли вгору та винесли на церковне подвір'я. Хлопці і не зчулися, як хтось поставив їх на землю і повернув лицем до себе. Тоді побачили, що був це високий, кременний козарлюга в золотом гаптованому жупані.

(Продовження буде)

ПОЯСНЕННЯ:

1) **Гетьман Богдан Хмельницький** звільнив Україну в 1648 році з польської неволі та створив Українську Козацьку Державу. Він і став її першим головою. Це був один з найкращих часів нашої історії.

2) На раді в місті **Переяславі** (по лівому боці Дніпра) в 1654 році гетьман Богдан Хмельницький заключив договір з Москвою проти поляків. Однак москалі не додержали умов цього договору і взяли Україну в неволю, так, як колись поляки.

3) **Очерет** — висока та тверда трава, що росла над берегами рік. В давні часи селяни, що жили над ріками, покривали свої хати сніпками-в'язанками очерету. Такий дах з очерету або із пуків очищених житніх стебел називався стріха.

4) **Гаківниця** — стародавній кріс, що з нього стріляли козаки.

5) **Берестечко** — мале місто на Волині. Там була битва між козаками Хмельницького та поляками у 1651 році.

6) **Пуцьвірінки** — малі пташата, що не вмють ще літати.

7) **Састовий жупан** — верхня козацька одежа з дорогої тканини-сату. Вона зроблена з вовни та шовку.

8) **Кафа** — місто на півострові Криму над Чорним морем. Там татари продавали в неволі бранців, що їх схопили в Україні.

9) **Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний** вєславився козацькими морськими походами проти турків. В 1616 році він здобув та зруйнував Кафу.

10) **Сволоч погана** — образливе московське слово. Щенята — пєсята. Хахлами називали москвини козаків.

Щоб пройти успішно „джуру”, треба собі самому змайструвати козацьку шапку з палєру. Цей нозак з табору „Малі Уєусуєи” на Вовчій Тропі її вже має.

ЩО ПИШЕ МИШКА-ГРИЗИКНИЖКА

Дороге моє Новацтво!

Певно дивувалися Ви, що в вересневому числі про мене не було чувати! Може дехто з Вас і затривожився цим?

А я бачите, справді, пролежала хвора всеньке літо. Почалося ось так: поїхали сестричка Леся і сестричка Світляна і братчик Ірко, що то Вашого „Готуйся” редагують, у табір, на Вовчу Тропу біля Іст Четгем. Я з ними, бо я належу теж до редакції „Готуйся” і вони мене самої не залишили б. А в таборі, під старою грушею стояв мухоморик — не мухоморик, хатка — не хатка. Якесь таке диво дивнесеньке. Називалося „Хатка добродушка”. І мусів той добродушок туди заходити, бо кожного ранку був у хатці під дашком лист від нього для табору.

От подумала я, що одну ніч не досплю, просиджу біля хатки та таки побачу того добродушка. Ото буде цікаво про нього новацтву розказати! Сіла я та сиджу. Вже просвітали на нічну тишу, вже відспівали жаби у ставку свою вечірню пісню, а я сиджу в траві біля хатки і наслухую. Аж чую: чап-чап-чалап... Насторожила я вушка: певно це добродушок! А воно знов: чап-чап... Зліва, зправа, за мною, передо мною... Що за біда? Так багато добродушків? Коли це — хляп — велика крапля впала

мені на носик. Ах, та це ж ніхто не йшов: це дощ! Щораз більший, щораз густіший, щораз докучливіший! Я бігом у червоний будинок, — а там двері на ніч зачинені. От і простояла я на дощі всеньку нічку (а він і не думав переставати!) — а на ранок — ні лапкою, ні навіть вусиком ворухнути не могла. Так захворіла, що хоч помирай!

Ледве жива доїхала я в наплечнику сестрички Світляни додому, ледве дошкандибала до своєї нори. Там всеньке літо і пролежала: подумайте! Все новацтво в таборах, новаки бавляться в малих Січових Стрільців, а мені з берлога ані піднятися! Вже смерть надо мною, як великий рудий котисько, стояла. Вже я думала:

— Що ж! Раз треба кожній миші вмирати, то й жити не варто.

Коли це: стук-стук! — стукає до мене сестричка Леся. — Ти ще жива, Мишко?

— Сама не знаю: жива чи мертва! — відповідаю гірко.

— Коли побачиш те, що для тебе сьогодні з пошти прийшло, зараз знатимеш, що жива! — відповідає сестричка Леся. І подає мені привіт з табору новачок біля Вінніпегу в Канаді. Та хто б повірив? На привіті, на верхній сторінці мій власний портрет, як я сиджу з книжкою в руках. Бо

табір називається... „Мишка-Гризикнижка”. На мою честь!

Коли я таке диво побачила, зразу на рівні ноги встала, забуваючи, що я хвора.

— Сестричко, — кажу, — як це так сталося, що я нараз така славна стала? Як це я до такої почеси дослужилася?

А сестричка мені: — Ну, ну, не так на твою це честь, як на честь тих усіх книжечок, що їх цього року новачки прочитали в таборі, і малюнки з них малювали і гри грали і поназивали рої за назвами різних книжечок.

От тоді я засоромилася: як же я сміла так довго хворіти, та ще навіть вмирати хотіла, коли новацтво читає так багато українських книжечок, що навіть табір книжковим іменем назвало?! Видно, таки ще мої праці йому потрібно — а я так вилігувалася!

Кинулася я отже шукати по полицях, про яку б то нову книжечку написати новацтву? Не довго довелося глядіти — є! Пам'ятаєте, як у „Готуйсю” за квітень вмістила була сестричка Світляна допис зайчика? А тут є і ціла книжка про нього! Написав її Леонид Полтава, той, що вже не одну дитячу книжечку написав, а називається вона: „Пригоди Зайчика-Клаповуха”. Дістала я її була ще перед вакаціями; прочитала й хотіла зараз про неї Вам написати, а ось за

цією поганою недугою зовсім призабула!

Та добре, що мені хоч тепер ця книжка в лапки попала! Бо тепер місяць жовтень, а в жовтні всі добрі новаки купують та читають якнайбільше українських книжок. Такий вже звичай. І в жовтні свої власні книгозбірні, вдома закладають, і роєві та гніздові бібліотечки впорядковують та доповнюють новими книжками. Як я це все подумала, аж страшно мені стало: чи вистане хоч ще цієї гарної книжечки для Вас усіх? А то

Новачки шукають листа в „хатці добродушка” в таборі на Вовчій Тропі. Коло хатки — я, Мишка-Гризикнижка. Ану, чи знайдете?!

люди розкуплять її по крамницях — і не буде. Мушу й я щосил поскакати у крамницю та купити хоч кілька примірників, бо ось за тиждень припадають іменини моєї подруги Салодки, а на другий місяць — Крутихвістки. А хіба ж може бути кращий дарунок для розумної мишки — як гарна книжечка? Ну, а для розумного новака чи новачки — хіба може бути кращий дарунок? Тому раджу Вам, купіть собі цього Зайчика-Клаповуха. Він чемний, навіть не пообгризає квіток у глечиках, що стоять у

Вас у кімнаті. Тільки, якщо в Вас у хаті є собака, то стережіть зайчика на якійсь найвищій полиці з книжками, щоб бува собаці в зуби не попався!

Коли ж ця книжка подобається Вам, напишіть про це мені. Моя адреса та, що й „Готуйся”, тільки з допискою: „Для Мишки-Гризикнижки, в норі під шафою з книжками”.

А покищо, будьте здорові до наступного числа „Готуйся” та до нової книжечки, що її Вам знайду.

Ваша Мишка

„ГОТУЙСЬ” ІДЕ В ШКОЛУ

Почалася осінь і Ви всі, Читачі, вже ходите щодня в школу, щоб вчитися пильно. А „Готуйсь”, як знаєте, всюди з Вами: в таборі, на сходах, на прогулянці, в школі, не лиш в українській, але і в чужій, що до неї Ви ходите. Бо чужі мови „Готуйсь” теж знає, як і Ви. Але „Готуйсь” вміє розказати по-українському, що діялося навіть і в чужій школі. І Вам треба це вміти, щоб розказати про все Батькам чи товаришам-новакам у рої. Тому послухайте, що „Готуйсь” знає та вивчіть ці назви!

Кляса — class room — das Klassenzimmer

Учитель, учителька — teacher — der Lehrer, die Lehrerin

Година навчання — class — die Schulstunde

Перерва — recess — die Pause

Читання букв — spelling — das Buchstabieren

Звіт із книжки — book report — der Buchbericht

Завдання — home work — die Hausaufgabe

Рахунки — arithmetic — das Rechnen

Іспит, провірка — test, examen — die Prüfung

Оцінка — mark, score — die Note

Свідоцтво — report card — die Berichtskarte, das Zeugnis

Світл. пл. сен. Н. Кулинич

Тра-ту-тууу! Іде поїзд чистоти в таборі новаків „Червона Калина” в Зеленому Ярі біля Дітройту в Америці.

ДОДАТКОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

В минулому числі, за вересень, ми подали висліди розгадок загадок за квітень, травень та червень цього року. За деякі з цих місяців прислали теж добрі розгадки: **Мотря Білинська** з Нотінггаму, Англія, **Андрій Стецьків** із Боффала, Америка,

Ігор Шпачинський з Гемпстеду, Америка, **Олесь Кобрин**, **Сяня Мостович** з Люївілл, Америка, **Марійка Кушнір** з Філадельфії. В попередньому числі з'їв цей список Чортик Хляп.

З Клівленду, в Північній Америці прийшов такий лист:

Дорогий „Готуйсь”!

Наш рій називається „Орлята”. Провадить його братчик А. Фединський, а опікується нами пані Козбур. В рої є нас дев'ять новаків, ровесників. Всі ми живемо в згоді та допомагаємо один одному.

Ми пам'ятаємо про наші національні свята та пильно приготуємося до їх вшанування.

Так відзначили ми роковини 22 січня. Один з новаків розказав нам, що того дня сталося і чому ми відзначаємо цю дату, а інші виголошували гарні вірші.

З нагоди Шевченківського року наш рій влаштував маленький концерт в честь Найбільшого Сина України. Ми співали пісні та виголошували вірші.

Пам'ятали ми теж про День Матері. Тоді прийшли всі наші Матері. Ми заспівали їм „Многая літа” та дарували живі квіти.

В місяці червні було в нас Свято Весни. Там були шатра, спільна кухня та багато місця до забави. Ми раділи, що будемо спати на вільному повітрі. Але так не сталося. В суботу вечером була велика злива і ми всі новаци повернулися додів.

З кінцем липня наш рій виїждить у табір „Нозий Сокіл”. Там буде дуже гарно. Просимо Тебе, „Готуйся”, заглянути також туди, до нас, а будемо за це дуже вдячні!

Готуйсь!

Рій „Орлята”
Новак Богдан Піхурко

П'яте гніздо новаків „Карпатські пtiці” з Клівленду під час святкування 150-ліття народин Тараса Шевченка. Виставку з цієї нагоди влаштував рій „Орлята”.

Мал. Ксеня Кльофас

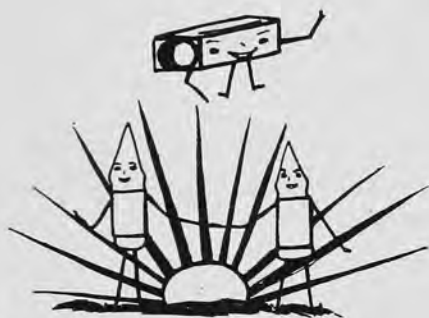
А олівчик: — Малювати —
Забавка, та й годі!
Я письменним та ученим
Стану у пригоді.

Каже радирка рожева,
Та, що людить згоду:
— Знайте, всяка суперечка
Вийде лиш на шкоду!

Ти пиши, олівче:

„ТРЕБА ВСІМ ПИСАТИ
ВМІТИ”!

А ти, крейдо, розмалювай
Під написом квіти!

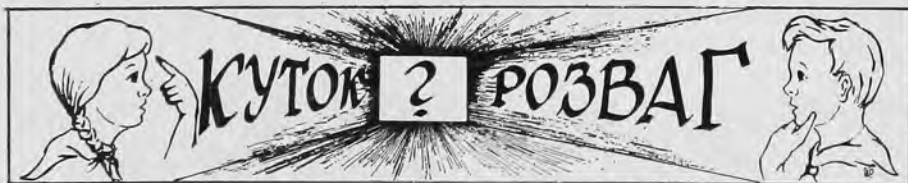

Посварився раз олівчик
Із крейдою дуже:
Каже: — Все писати вмію,
Як новак заструже!

На стіні повісим напис,
Нехай новак знає,
Нехай пише, пильно вчиться,
Книжечки читас.

Каже крейда: — Мене навіть
Стругати не треба!
Я малюю незабудьки
І голубе небо!

Нумо, жваво до роботи!
Слухайте, що кажу!
А не зробіте, як треба,
Обидвох замажу!

НАЗВИ ДЕРЕВ

Віднайдіть у поданих реченнях назву якогось дерева!

- 1) Новачка Маруся Сеньків здала 2-гу пробу на таборі.
- 2) На святі Шевченка декламував я віршик про Тараса.
- 3) Мій тато поляг за волю України.

- 4) І я колись буду боротися за її волю.
- 5) Мама привела малого Пилипа до садочка.
- 6) Пилип бере за руку маму й плаче, не хоче остатись.
- 7) Купила мати для синка штанята та й сорочку.
- 8) Діти бачили жабу коло річки.
- 9) Покусали лихі оси Катерину.
- 10) Нарікали на Івася всі сусіди.
- 11) Бійтесь Бога! Не кленіть один одного — повчас дітей мати.
- 12) Наша теренова гра була дуже цікава.
- 13) Гарний, біля тебе, ресторан на знімці.
- 14) Зорі вгорі ховаються за жмари.
- 15) Король Данило заснував місто Холм в Україні.

П О Ч И С Л І Т Ї !

В таборі новачки ходили на прогулянку роями. Один рій ішов в такому порядку: Перший новач йшов між двома, три перед двома, два за трьома, а два ззаду. Скільки новачків було в рої?

* * *

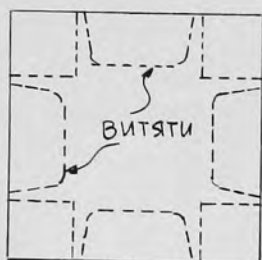
- 1) Я веселенький звірок, плиг з ялинки на дубок.
- 2) Звірятко сіреньке, хвостик коротенький.
Довгі вушка має, швиденько тікає.
- 3) Хоч голок має доволі, та не шиє він ніколи.
- 4) Тварина рогата і рогів багато.
- 5) Хто на собі свій будинок носить?
- 6) Два рази родиться, раз помирає.
- 7) Що то за пташки рубають дерева і тріски?
- 8) Уночі гуляє, а вдень спочиває.
- 9) Летить вис, сяде рис.
- 10) Маленьке, робітненьке, а як злість має, то кусає.
- 11) Маленьке, худеньке, а як утне — людину піднесе.
- 12) Хто ходить над нами догори ногами?

Братчик Денис, як нам обіцяв, подає й далі, як змайструвати новачкам обстановку до лялиної хатки. Минулого місяця це була кухня з посудом, тепер маєте стіл і крісло до вітальні чи їдальні. Спробуйте змайструвати і ці забавки та ждiть, що то буде нове в листопаді!

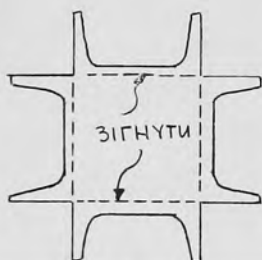
ЛЯЛЬЧИНА ХАТКА

СТІЛ
ДО КУХНІ АБО ІДАЛЬНІ
(ІЗ ПАПЕРУ)

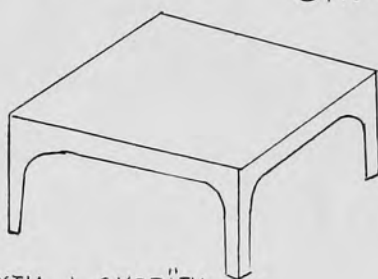

① ВИТЯТИ ЯК НА РИСУНКУ Ч. ②

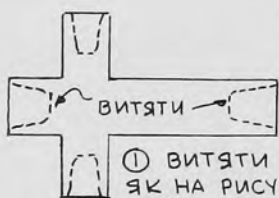
③ ГОТОВИЙ СКЛЕЄНИЙ
СТІЛ

② ЗІГНУТИ І СКЛЕЇТИ
У ФОРМУ СТОЛА ЯК
НА РИСУНКУ Ч. ③

КРИСЛО
(ІЗ ПАПЕРУ)

① ВИТЯТИ
ЯК НА РИСУНКУ
Ч. ②

② ЗІГНУТИ ЯК НА
РИСУНКУ Ч. ③

③ ЗІГНУВШИ,
СКЛЕЇТИ ЯК
НА РИСУНКУ
Ч. ④

④ ГОТОВЕ
КРИСЛО

Ж О В Т Е Н Ь

НЕДІЛЯ	ПОНЕДІЛОК	ВІВТОРОК	СЕРЕДА	ЧЕТВЕР	П'ЯТНИЦЯ	СУБОТА
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31